

## **Hääletamisõigus**

Riigikogu valimistel võivad osaleda vaid Eesti kodanikud. Hääletamiseks peab isik olema kantud valijate nimekirja, mis tähendab, et tal peab olema rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadress. Hääletamisõigust ei ole isikutel, kes on valimisõiguse osas tunnistatud teovõimetuks või kes on kohtu poolt süüdi mõistetud ja kannavad vanglakaristust. Kui Teie sünnipäev on valimispäeval, s.o 03.märtsil 2019, siis saate minna valima. Enne 18-aastaseks saamist Te valida ei saa, st eelhääletamise päevadel Teil hääletada võimalik ei ole.

## **Valijate nimekiri**

Valijate arvestust peetakse Eestis rahvastikuregistris ja registri andmete alusel koostatakse valijate nimekirjad. Valijate nimekirja kandmiseks peab hääleõiguslikul isikul olema rahvastikuregistris tema elukoha aadressiandmed. Valija kantakse selle valimisjaoskonna valijate nimekirja, mille territooriumil asub tema rahvastikuregistrisse kantud elukoht 01.02.2019. Kui isikul elukoha aadress registris puudub, saab ta esitada rahvastikuregistrile elukohateate. Elukohateate saab esitada kirjalikult (vorm <http://www.vinnivald.ee/elukoha-registreerimine>) või digitaalselt (eesti.ee elukohateate esitamine) Samuti tuleks toimida ka elukohta vahetades, kuna vastasel korral jääb valija oma endise valimisjaoskonna nimekirja. Täpsemat info saab kantseleispetsialistilt tel 32 58 665.

## **Valijakaart**

Enne valimisi saadetakse valijale tema registrijärgsele elukoha aadressile valijakaart. Valijakaarti ei saadeta valijale, kelle elukoha andmed on rahvastikuregistrisse kantud valla täpsusega. Valijakaart on vaid informatiivse sisuga, seda ei ole vaja valimisjaoskonda kaasa võtta. Valijakaardil on andmed hääletamise aja ja koha kohta ning valimisjaoskonna kontaktandmed. Valijakaardi kättesaamine kinnitab, et isik on kantud valijate nimekirja. Kui valijakaart ei ole 16.veebbruaril 2019 kohale jõudnud, tuleks selgituse saamiseks pöörduda vallavalitsuse kantseleispetsialisti poole tel 32 58 665.

Isikutele, kes on eesti.ee keskkonnas oma ametliku e-posti aadressi edasi suunanud, saadetakse elektrooniline valijakaart. Valijakaart saadetakse kodanikuportaalis määratud (edasti suunatud) elektronposti aadressile. Paberil valijakaarti elektroonilise valijakaardi saanud valijale ei saadeta.

## **Valimisjaoskonnas hääletamine**

Valimispäeval s. o 03.märtsil 2019 algab hääletamine kell 9.00 ja lõpeb kell 20.00.

Valimispäeval saate Te hääletada üksnes selles valimisjaoskonnas, mille valijate nimekirja Te olete kantud. Oma elukohajärgse valimisjaoskonna asukoha kohta saate Te teavet valijakaardilt või Vabariigi Valimiskomisjoni veebilehelt.

Valimisjaoskonda minnes võtke kindlasti kaasa isikut tõendav dokument. Isikut tõendavad dokumendid on näiteks:

- isikutunnistus (ID-kaart)
- Eesti kodaniku pass
- diplomaatiline pass
- meremehe teenistusraamat
- juhiluba

Iga valija hääletab ise ja oma hääleõigust ei saa kellelegi teisele loovutada ka volikirja alusel. Jaoskonnakomisjoni liige annab Teile valijate nimekirja alusel hääletamissedeli.

Hääletamisedeli saamise kohta annate Te allkirja valijate nimekirja allkirjalahtrisse. Hääletamisedeli täidate ise salajast hääletamist võimaldava sirmi taga. Kui Te ei ole füüsilise puude tõttu ise võimeline hääletamisedelit täitma, võib seda Teie palvel ja juuresolekul teha teine valija, kuid mitte kandidaat.

Hääletamisedelile tuleb Teil selleks ettenähtud kohta kirjutada ühe kandidaadi, kelle poolt Te hääletate, registreerimisnumber.

Rikutud või defektiga hääletamisedel tuleb tagastada jaoskonnakomisjonile, kes annab teile uue sedeli. Kui Te olete hääletamisedelile juba märkinud oma valimisotsustuse, kriipsutage see enne sedeli jaoskonnakomisjonile tagastamist läbi nii, et otsustus ei ole loetav.

Valija ei või hääletamisedelit hääletamisruumist välja viia.

Pärast hääletamisedeli täitmist murdke sedel kokku ning andke see jaoskonnakomisjoni liikmele, kes lööb kokkumurtud hääletamisedeli välisküljele jaoskonnakomisjoni pitsati jäljendi. Hääletamisedel tuleb Teil lasta hääletamiskasti ise. Kui Te ei ole füüsilise puude tõttu ise võimeline hääletamisedelit hääletamiskasti laskma, võib seda Teie palvel teha mõni teine valija Teie juuresolekul.

### **Kodus hääletamine**

Kui Te ei saa tervises seisundi või muu mõjuva põhjuse tõttu hääletada valimispäeval hääletamisruumis, võite Te taotleda hääletamist kodus.

Kodus hääletamist korraldatakse valimisjaoskonna territooriumil asuvas valija eluruumis.

Kodus hääletamiseks peate esitama valimispäevale eelnevatel päevadel vallavalitsusele või jaoskonnakomisjonile valimispäeval kuni kella 14.00- ni kirjaliku taotluse. Taotluses tuleb märkida kodus hääletamise taotlemise põhjus. Näiteks:

- tervises seisund
- kõrge iga
- rasked teeolud
- transpordivõimaluste puudumine

Kodus hääletamise taotluse võite esitada ka telefoni teel elukohajärgsele jaoskonnakomisjonile valimispäeval kella 9.00-st kuni 14.00-ni. Jaoskonnakomisjoni telefoninumbri leiате valijakaardilt.

Kodus hääletamise taotlus peab sisaldama:

1. valija nime;
2. valija isikukoodi;
3. valija aadressi;
4. valija sidevahendi numbrit;
5. kodus hääletamise põhjust.

Kui jaoskonnakomisjon leiab, et taotlus ei ole põhjendatud, teavitab ta Teid taotluse rahuldamata jätmise asjaoludest.

Kodus hääletamist korraldavad vähemalt kaks jaoskonnakomisjoni liiget, kes saavad Teie asukohta.

Kui Te olete taotlenud kodus hääletamist, kuid lähete ise hääletamisruumi hääletama ajal kui jaoskonnakomisjoni liikmed läksid korraldama kodus hääletamist, ei lubata Teil hääletada enne jaoskonnakomisjoni liikmete tagasitulekut.

## **Eelhääletamine**

Eestis kehtivad valimisseadused näevad ette võimalused hääletamiseks ka enne valimispäeva. Soovitatav on aegsasti hinnata, kas Teil on võimalik hääletada elukohajärgses valimisjaoskonnas valimispäeval. Võimaluse puudumisel saab kasutada teisi hääletamisviise.

Erinevatest hääletamisvõimalustest annab ülevaate igale valijale saadetakse valijakaart.

Elektrooniline hääletamine algab 21. veebruaril kell 9.00 ja kestab ööpäevaringselt kuni 27. veebruar kella 18.00.

Kui Te ei viibi valimiste nädalal oma elukohas, on Teil võimalus hääletada väljaspool elukohta.

Maakonnakeskuses on vähemalt üks valimisjaoskond, kus kõik valijad saavad hääletada väljaspool oma elukohta. Hääletamine toimub ajavahemikus 21.-24.02.2019 kella 12.00 - 20.00.

Täpsem info valimiste veebilehel <https://www.valimised.ee/et>

Eelhääletamine toimub kõigis valimisjaoskondades kolme päeva jooksul 25.-27.02.2019 kella 12.00 - 20.00. Tähelepanu! Muutunud on harjumuspärased valimisjaoskondade asukohad eelhääletamise päevadel. Info on Teie valijakaardil ja valla veebilehel.

Eelhääletamine väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda

Kui Te ei viibi valimiste nädalal oma elukohas, on Teil võimalus hääletada väljaspool elukohta.

Kui Te ei viibi valimiste nädalal oma elukohas, on Teil võimalus hääletada väljaspool elukohta.

Maakonnakeskuses on vähemalt üks valimisjaoskond, kus kõik valijad saavad hääletada väljaspool oma elukohta. Hääletamine toimub ajavahemikus 21.-24.02.2019 kella 12.00 - 20.00.

Ka igas vallas ja linnas on vähemalt üks valimisjaoskond, kus saab hääletada väljaspool elukohta. Hääletamine toimub ajavahemikus 25.-27.02.2019 kella 12.00 - 20.00.

Nende jaoskondade kohta saab informatsiooni

valimiste veebilehelt <https://www.valimised.ee/et>

Vinni vallas on selleks valimisjaoskond nr 2 (valimisjaoskond asub 25.02. Kadilas seltsimajas ja 26.-27.02 Pajustis vallamajas). Kaasa tuleb võtta isikut tõendav dokument.

Isikut tõendava dokumendi esitamisel kantakse Teie andmed valijate nimekirja. Hääletamisedeli saamise kohta tuleb anda allkiri väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletavate valijate nimekirja allkirjalahtrisse.

Jaoskonnakomisjoni liige annab Teile hääletamisedeli ja kaks ümbrikku. Riigikogu valimistel saate Te jaoskonnakomisjonilt ka oma elukohajärgse valimisringkonna kandidaatide koondnimekirja koopiat, mis tuleb jaoskonnakomisjonile pärast hääletamist tagastada.

Pärast hääletamisedeli täitmist panete sedeli jaoskonnakomisjoni liikme antud sisemisse (väiksesse) ümbrikku, mille panete välimisse (suuremasse) ümbrikku. Välimisele ümbrikule kantakse valija nimi, isikukood ja rahvastikuregistrijärgse elukoha aadress seisuga 01.02.2019.

Kui ümbrikku ei ole võimalik trükkida, täidab jaoskonnakomisjoni liige või Te ise ümbriku käsitsi. Ümbriku lasete väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda hääletavate valijatele ette nähtud hääletamiskasti.

Riigikogu ja Euroopa Parlamendi valimistel saavad eelhääletamise ajal jaoskondades, kus korraldatakse väljaspool elukohta hääletamist, hääletada ka Eestis viibivad alaliselt välisriigis elavad Eesti kodanikud.

## **Väljaspool elukohta asukohas hääletamine**

Kui Te viibite eelhääletamise ajal haiglas või ööpäevases hoolekandeesutuses, on Teil võimalik seal hääletada. Eraldi taotlust esitada ei ole vaja, hääletamise korraldab jaoskonnakomisjon koostöös asutuse administratsiooniga.

Kui Te ei viibi oma elukohas aga asute Vinni valla territooriumil, kuid ei saa oma tervises seisundi või muu mõjuva põhjuse tõttu hääletada valimisjaoskonnas asuvas hääletamisruumis, võite Te taotleda hääletamist asukohas (nt oma elukohas, mis ei ole rahvastikuregistri järgne elukoht). Sel juhul tuleb esitada taotlus asukohas hääletamiseks hiljemalt eelhääletamise viimase päeva (so kolmapäeva) kella 14.00-ni vallavalitsusele või jaoskonnakomisjonile nr 2.

Asukohas hääletamist ei tohi segi ajada valimispäeval korraldatava kodus hääletamisega, sest asukohas hääletamine toimub eelhääletamise ajal, aga kodus hääletamine ainult valimispäeval. Taotluses tuleb märkida asukohas hääletamise taotlemise põhjus, näiteks:

- tervises seisund
- kõrge iga
- rasked teolud
- transpordivõimaluste puudumine

### **Kandidaadid**

Kandidaatide nimekirjaga saab tutvuda peale kandidaatide registreerimist valimiste veebilehel <https://www.valimised.ee/et> ja hääletamisel jaoskonnakomisjonis.

Lääne-Viru maakond kuulub valimisringkonda nr 6. Mandaate 5, seega Riigikogusse valitakse Lääne-Viru maakonnast 5 inimest.

Hea valija, 03.märtsil on Sinu võimalus täita oma kodanikukohust ja anda oma panus suunata Eesti elu järgmise viie aasta jooksul. Tule kindlasti valima, sest Sinu hääl on oluline.